

Zwaartepunt Health zet in op verkleinen gezondheidsverschillen

Miranda Laurant is lector voor het Lectoraat Organisatie van Zorg en Dienstverlening bij de HAN University of Applied Sciences; Lisbeth Verharen is HAN-lector Versterken van Sociale Kwaliteit. Samen zijn ze programma-manager voor het Zwaartepunt Health van de HAN.

Femke van den Berg*

Wat is een Zwaartepunt?

Miranda: 'In het Instellingsplan 2016-2020 heeft de HAN vastgelegd dat de hogeschool een bijdrage wil leveren aan een aantal grote maatschappelijke vraagstukken door drie Zwaartepunten te benoemen en daarop te focussen met onderwijs en onderzoek. Een van die Zwaartepunten is Health.'

Lisbeth: 'Zwaartepunten zijn niet vrijblijvend. Aan elke afdeling van de HAN wordt gevraagd wat ze kan bijdragen aan realisering van de doelen van een Zwaartepunt.'

Miranda:
'Eerste stap is het creëren van bewustzijn'

ouderen, laaggeletterden. Ook ontbreekt het deze groep dikwijls aan digitale vaardigheden.'

Hoe wil het Zwaartepunt de gezondheidsverschillen verkleinen?

Miranda: 'Een eerste stap is het creëren van bewustzijn. Daartoe hebben we bijvoorbeeld in juni 2019 een sym-

posium georganiseerd voor alle HAN-medewerkers.'

Lisbeth: 'Verder willen we de vorming van professionele netwerken stimuleren: multidisciplinaire leergemeenschappen, waarin HAN-medewerkers kennis en producten uitwisselen – en ontwikkelen – die te maken hebben met het verkleinen van gezondheidsverschillen. In het najaar organiseren we matchmaking-bijeenkomsten om HAN-medewerkers van diverse disciplines bij elkaar te brengen, zodat verschillende disciplines elkaar leren kennen en samen een vraagstuk oppakken.'

Jullie hebben drie programmalijnen vastgesteld?

Lisbeth: Klopt: Gezond kunnen leven, Werken aan herstel en Leven met een chronische ziekte of beperking.'

Miranda: 'Eind 2018 hebben we HAN-medewerkers gevraagd om projectvoorstellen in te dienen voor het doorontwikkelen van bestaande initiatieven of onderzoeken, passend bij Health. Er kwamen vijftien voorstellen binnen; hiervan konden we zes projecten subsidiëren, passend bij de programmalijnen.'

Kun je voorbeelden geven van zulke projecten?

Miranda: 'Zeker. Binnen het Lectoraat Acute Intensieve Zorg is een tool ontwikkeld om naasten te betrekken bij de zorg voor patiënten op de intensive care. Daarbij was het perspectief van mensen met een lage SES, laaggeletterdheid en/of een migrantenachtergrond niet meegenomen. Dat gebeurt nu alsnog. De inhoud en vormgeving van het gespreksinstrument worden aangepast.'

Lisbeth: 'Naast inhoud ligt de nadruk op methodologie. Een voorbeeld van het laatste: binnen een onderzoek naar het ontwikkelen van een ondersteuningsprogramma voor thuiswonende

Lisbeth:
‘We willen
de vorming van
professionele net-
werken stimuleren’

Miranda Laurant (links) en Lisbeth Verharen zijn programma-
manager voor het Zwaartepunt Health van de HAN.

ouderen waren interviews afgenomen met kwetsbare ouderen en hun naasten. Achteraf bleken zij allemaal afkomstig uit de midden- tot hoge-SES-groep. De vraag is nu hoe je ook het perspectief van mensen in kwetsbare omstandigheden in je onderzoek verwerkt, of interviews daarvoor wel geschikt zijn.’

Hoe zorg je ervoor dat er ook in het onderwijs aandacht komt voor het verkleinen van gezondheidsverschillen?

Lisbeth: ‘Vooral door de docenten te informeren, te enthousiasmeren en aan te moedigen bij dit onderwerp stil te staan.’

Miranda: ‘Het is overigens niet zo dat er helemaal geen aandacht is in de diverse curricula. Bij bijvoorbeeld Social Work en Mondzorgkunde wordt al stilgestaan bij laaggeletterdheid. Maar de aandacht voor dergelijke onderwerpen is vaak versnipperd, oppervlakkig. Studenten krijgen informatie aangereikt, maar weten niet wat ze ermee kunnen in de praktijk, wat dit betekent voor hun handelen.’

Hoe gaan jullie meten wat er straks is bereikt door het Zwaartepunt?

Miranda: ‘We meten niet of sociaal-economische gezondheidsverschillen in 2030 – het jaar waarop onze blik is gericht – in onze regio zijn verkleind. Dat is namelijk van veel meer factoren afhankelijk. Wel

inventariseren we hoeveel activiteit er door de HAN op wordt ingezet.’

Lisbeth: ‘We houden onder meer bij hoeveel HAN-publicaties er sinds de start van het Zwaartepunt komen over het verkleinen van gezondheidsverschillen, hoeveel nieuwe producten en samenwerkingen er ontstaan en hoe vaak docenten het onderwerp opnemen in hun onderwijs.’

Waarom delen jullie de baan van programmamanager eigenlijk?

Lisbeth: ‘In de samenleving zijn de domeinen Zorg en Welzijn afzonderlijk georganiseerd en worden ze vanuit verschillende bronnen gefinancierd. Maar als je vanuit het perspectief van mensen kijkt, vloeien zorg en welzijn in elkaar over. Er zitten fysieke, emotionele en sociale aspecten aan. Daarom is het logisch om dit samen te brengen.’

Miranda: ‘Zelf ben ik oorspronkelijk opgeleid als hbo-verpleegkundige, Lisbeth als maatschappelijk werker. Door onze samenwerking brengen we beide perspectieven in. Die combinatie is

noodzakelijk als je de gezondheid en het welbevinden van mensen wil verbeteren.’

Wat zijn de toekomstplannen?

Lisbeth: ‘Het verkleinen van verschillen vraagt ook om expertise buiten zorg en welzijn. Denk aan arbeid: techniek, fysieke omgeving, educatie, financiën. We gaan daarom op iedere Academie van de HAN een interne kartrekker Health aanstellen, om te helpen bij het leggen van verbindingen naar onderzoek en onderwijs. Deze ambassadeurs treden ook met ons naar buiten.’

Miranda: ‘De komende periode intensiveren we de samenwerking met externe partners, zoals eerstelijns geneeskunde, gemeenten, welzijnsorganisaties, Health-Valley, GGD. Het verkleinen van gezondheidsverschillen vraagt om een brede aanpak, gericht op het individu met een lage SES, zijn sociale en fysieke omgeving én de gehele maatschappij. Daarbij heb je elkaar echt nodig.’

* **Femke van den Berg** is freelance journalist

OPROEP Willen u en uw collega ook een keer in De Ontmoeting?

Mail naar redactie@onderwijsgezondheidszorg.nl met suggesties voor thema's die u zou willen bespreken.

